

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

24 ביולי 2012

ס"ע 22424-07-09

בפני כב' השופטת דלית גילה

התובע **סעיד כנעאן, ת.ז. 053719910**
 ע"י ב"כ עוה"ד סלים וקים ואח'

הנתבעת **מפעל מתכת חניתה בע"מ, ח.פ. 510423510**
 ע"י ב"כ עוה"ד אסתי נדל ואח'

החלטה

ביום **17.5.12**, התקיימה ישיבת הוכחות, בה היינו אמורים לשמוע חקירות של המצהירים משני הצדדים. אחד מעדי הנתבעת, מר צ'ו, הגיש תצהיר באנגלית, שאושר בפני נציג קונסולארי בשנחאי, עם תרגומו לעברית, ולשם חקירתו ביקשו לזמן מתורגמן לשפה האנגלית. ביום הדיון התברר, כי בשל "קצר בתקשורת" בין מזכירות בית-הדין לבין חברת המתרגמים, זומן מתורגמן לשפה הערבית, במקום לשפה האנגלית, וניסיונות להשיג תרגום, לאותו בוקר, לא צלחו.

מטעמי באי-כוח התובע, לא נענינו לבקשת הנתבעת לקיים את חקירת מר צ'ו באותה הזדמנות, בעזרת תרגומים חלופיים למתורגמן מקצועי, אך, בשל היותו של התיק "עתיק", ונוכח העומס ביומן בית-הדין, נקבעה ישיבה לסיום שמיעת ההוכחות, בפגרה - **8.8.12**.

כבר באותה ישיבה ביקשו באי-כוח הנתבעת לשקול את האפשרות להעדת מר צ'ו באמצעות וידאו ונקבע, כי ככל שלמי מהצדדים תהא הצעת ייעול, ניתן להגישה בהקדם והיא תישקל בהתאם לנימוקיה. במעמד מתן ההחלטה, על אף שהיה ברור הכיוון שבאי-כוח הנתבעת מבקשים לבדוק, לא נשמעה התנגדות עקרונית ושלילה מוחלטת של הרעיון, מצד באי-כוח התובע.

ביום **17.7.12**, לאחר שהוברר, כי בהיכל המשפט בחיפה יש אולם המתאים לשמיעת עדויות באמצעות היוועדות חזותית (וידאו קונפרנס), נעניתי לבקשת הנתבעת לשמוע את עדותו של מר צ'ו באופן זה, בהסתמך על הנימוקים שהעלתה הנתבעת בבקשתה מאותו תאריך, הנסמכת גם על פסיקת בית המשפט העליון. ביום **22.7.12**, נעניתי לבקשה נוספת של הנתבעת, להקדים את שעת הישיבה לשעה **09:00** (במקום **11:00**), בהתחשב בפערי הזמנים בין ישראל לסין, המקום בו מתגורר מר צ'ו, שחקירתו אמורה להתבצע בעזרת האמצעים הטכניים הנ"ל, ובכפוף לכך, שהשינוי יהא מקובל גם על הצד שכנגד.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

24 ביולי 2012

ס"ע 22424-07-09

רק לאחר מכן, ביום 22.7.12, הוגשה בקשה מטעם התובע, לבטל את ההחלטה על חקירת מר צ'ו, כפי שנקבע לעיל. בבקשה זו, פירטו באי-כוח התובע את התנגדותם לגביית העדות בדרך זו, תוך שהם מסתמכים, בעיקר, על פסק-דין שניתן בביהמ"ש העליון, ביום 24.9.07, בתיק רע"א 3810/06 י. דורי את צ'יקובסקי בניה והשקעות בע"מ ואח' נ' גולדשטיין ואח' (להלן: עניין דורי). הטענות שהועלו היו בחלקן פרוצדוראליות - אי צירוף תצהיר, ובחלקן לגופו של עניין, כגון שניהול החקירה באמצעות וידאו יפגע בהליך הצגת מסמכים לעד. הדגישו "כי בכוונת ב"כ התובע להציג לעד במהלך חקירתו מסמכים רבים ומכתבים" [ס' 6(ט) לבקשת התובע], ונראה, כי התאימו התנגדותם לדברים שנאמרו בעניין דורי, ללא אבחון מהמקרה שלפנינו.

בתגובה שהגישה הנתבעת, ביום 23.7.12, דחתה הנתבעת את השגות התובע, אחת לאחת, ובחסתמך על עניין דורי, טענה, כי הכלל הוא שיש לאפשר גביית עדות בהליך אזרחי באמצעות מערכת וידאו ולעניין החשש בדבר היכולת להציג מסמכים, הבהירה, כי הזמינה מערכת "הכוללת סורק להצגת מסמכים לעד" [ס' 8 לתגובה]. לחלופין ביקשו, כי ככל שתקבל טענת המבקש ותידחה האפשרות לחקור את העד באמצעות וידאו, יינתן צו לפי סעיף 13(א) לפקודת הראיות [נ"ח], תשל"א-1971, הקובע, כי ניתן, אם נראה צורך בכך למען הצדק, לצוות על חקירה מחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, בתנאים שייראו סבירים וצודקים ולהתיר את הגשת פרוטוקול העדות, כראיה בהליך.

לאחר שעברתי על טיעוני שני הצדדים, דעתי היא, כי אין מקום לשנות מההחלטה בדבר גביית עדותו של מר צ'ו. ביום 8.8.12, בדרך של היוועדות חזותית, קרי - באמצעות וידאו.

בעניין דורי, היו שלושת שופטי בית המשפט העליון בדעה, כי ההתפתחויות הטכנולוגיות העכשוויות מחייבות התאמה של הכללים הדיוניים, ותרומתם הפוטנציאלית של האמצעים להיוועדות חזותית לניהול ההליך, צריכה להשפיע על מידת הנכונות להזדקק לאמצעים אלה, תוך מידה של זהירות בעת הפעלת שיקול הדעת, לעניין התרת השימוש בדרך זו.

כב' השופט גרוניס, כתוארו אז, קבע, כי התפתחות הטכנולוגיה מצדיקה גמישות, כאשר החסרונות של אמצעי זה בחקירת עדים יובאו בחשבון לעניין משקל העדות, ובכל מקרה - "אם מתגלה קושי שלא נצפה מראש, ואשר לא ניתן להתגבר עליו תוך כדי גביית העדות, רשאי בית המשפט להפסיק את חקירתו של העד ולקבוע שאין מנוס מלשמוע את עדותו באולם בית המשפט" [ס' 21 לפסה"ד בעניין דורי]. דעתו, כי בעניין דורי ניתן היה להשתמש באפשרות להיחקר באמצעות כינוס וידאו, נותרה בדעת מיעוט, ברם, לא היה זה מן הפן העקרוני, כי אם בהתאמה לעובדות אותו מקרה. הן השופטת נאור והן השופטת חיות, שהיו בדעה, שאין המקרה בעניין דורי מתאים לגביית חקירת התובע, שם, באמצעות "היוועדות מרחוק", משמע - בכינוס וידאו, הסכימו - על דרך העיקרון - כי יש הצדקה לשימוש באמצעי היוועדות חזותית, במקרה המתאים, אף לפני הסדר הנושא בחקיקת משנה; ובלבד, שישמרו כללים שנקבעו, לשם כך, משכבר הימים.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

24 ביולי 2012

ס"ע 22424-07-09

כב' השופטת נאור קבעה, כי: "האפשרויות הטכניות הגלומות בדרך כלל באמצעי היוועדות חזותית, מאפשרות, לדעתי, להקל במבחן 'הסיבה הטובה'..." וכן, כי: "במקרים רבים היוועדות חזותית עשויה להיות תחליף ראוי להבאתו של העד ארצה", אך, בעניין הקונקרטי שנדון סברה שאין להתיר גביית עדות בדרך של היוועדות מרחוק [נס' 3-5 לחוות דעתה בעניין דורי]; וכב' השופטת חיות נמנעה מלקבוע מסמרות, משום שסברה אף היא, כי אין להתיר במקרה הנדון, שם, את גביית העדות של המבקש, שהיה התובע בהליך הרלבנטי, בדרך של היוועדות חזותית [סוף חוות דעתה בעניין דורי]. המצב העובדתי בעניין דורי שונה מהמצב בתיק שלפנינו.

דומה, כי שופטי בית המשפט העליון הסכימו, כי להבדיל מהליך של גביית עדות בחו"ל והמצאת הפרוטוקול, בלבד, לערכאה בישראל [נכמו בבקשה החלופית של הנתבעת שלפנינו], גביית עדות באמצעות מערכת וידאו, כאשר האמצעים הטכנולוגיים העומדים לרשותנו, כיום, מאפשרים לשופט להתרשם מן העד באופן ישיר ואף לפקח על חקירתו ולכוונה בזמן אמת - עדיפה.

שלושת התנאים הנדרשים, לשם אישור גביית עדותו של עד הנמצא בחו"ל, באמצעות מערכת וידאו, מתקיימים במקרה דנן:

1. הבקשה הוגשה בתום לב - מר צ'ו התייצב בישראל לחקירה שהיתה אמורה להתקיים ביום **17.5.12** ומסיבות שאינן תלויות בו, ובחלקן נבעו מטעמי התובע ובאי-כוחו, נמנעה חקירתו באותה ישיבה, בשל העדר מתורגמן מתאים. כבר באותו מעמד הבהיר מר צ'ו, כי הגיע לארץ למרות הזמן הרב שנדרש לשם כך, בטיסות ארוכות ומעייפות, וחרף העובדה, שסמוך לטיסתו לישראל אושפז בנו בבית-חולים. משכך, כבר אז העלו באי-כוח הנתבעת את בקשתם, לשקול אפשרות של גביית עדותו, במועד הבא שייקבע, באמצעות ועידת וידאו. הבקשה הפורמאלית שהוגשה, לאחר בדיקת היתכנות טכנית של גביית עדות בדרך המבוקשת, אינה בגדר ניסיון להתחמק ממבחן החקירה הנגדית או להקשות על הצד שכנגד.
2. העדות רלבנטית - על כך לא חולק גם התובע.
3. סיבה טובה - כפי שנפסק בעניין דורי, שיפור האמצעים הטכנולוגיים מצדיק הקלה במבחני קיומו של תנאי זה. העובדות שפורטו לעיל חוזקו במכתבו של מר צ'ו, שצורף לבקשת הנתבעת, ובו הבהיר את הקושי האישי בו יהא נתון, אם יידרש להיות בנתיבי אויר ויבשה משך 4 ימי עבודה, לשם התייצבות פיזית חוזרת בבית-דין זה. סבורתני, כי לאחר שהשקיע את המאמץ הנדרש פעם אחת, הצדק מחייב איוון ומתן אפשרות להקל עמו, בזכות האמצעים הטכנולוגיים המתקדמים, אשר עומדים ברשותנו ולא לחייבו לעשות, שוב, את הדרך הארוכה והיקרה, לשם חקירה שתאריך כשעה, פלוס מינוס. עובדה היא, שבהיכל המשפט בחיפה, קיימת האפשרות היעילה והמקילה, לגבות עדות בהיוועדות חזותית, באופן שיאפשר לנו התרשמות ישירה מהעד.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

24 ביולי 2012

ס"ע 22424-07-09

יצוין, כי מדובר בהליך שנפתח לפני כ-3 שנים, וסיום שמיעת העדויות בהקדם נראה לי כשיקול מרכזי, על כן, לא מצאתי לנכון לדחות את הישיבה, כפי שהציעו הצדדים - לרבות התובע, בבקשתו לביטול ההחלטה על גביית העדות בוידאו. זאת, בהתחשב בכך, שמועדים פנויים ביומני, יש היום רק החל מסוף חודש ינואר 2013, ואילך.

על כל אלה נוסף, כי מערכת בתי-הדין לעבודה משוחררת - על פי חוק - מדיני הראיות. משכך, כל הכללים שנקבעו באשר לתמיכת בקשות בתצהיר, דווקא, אינם הכרחיים לענייננו ודי במכתב חתום על ידי העד, בדבר נסיבותיו. אנו נוהגים גמישות גם בעדויות הראשיות, כשלעצמן, כאשר לפי החלטה שיפוטית הן מוגשות, בדרך כלל, מראש, בתצהיר הכולל אף עדויות שמיעה, כאשר אליו מצורפים כל המסמכים שבכוונת הצדדים להתבסס עליהם, לאו דווקא בידי עורכם [ראו: החלטת כב' הרשמת דרוקר, מיום 9.1.11]. מכאן, שכל המסמכים שב"כ התובע מעוניין לחקור את העד עליהם, כבר אמורים להיות לפניו, בין במצורף לתצהיר התובע (היחיד מוטעמו), ובין בנספחי תצהירי הנתבעת, אשר בנוסף למר צ'ו, הצהיר מטעמה גם מר רונן ברקוביץ, מנהל משאבי אנוש בה.

מכל המקובץ - סבורתני, כי קיום ישיבת ההוכחות במועד המתואם, במהלכה תישמע עדותו של מר צ'ו בעזרת מערכת וידאו ולאחריו יחקר המצהיר הנוסף מטעם הנתבעת, פנים אל פנים, היא הפתרון המאוזן למצב אליו נקלענו, שלא בעטיו של העד.

מובן, כי תמיד שמורה האפשרות, הנוכחת במפורש גם בעניין דורי, כי ככל שניווכח לדעת, שהחקירה בדרך של היוועדות חזותית אינה מספקת, או מעוררת קשיים שאיננו מודעים להם כרגע - יוחלט על הפסקתה והעד יחוייב להתייצב בארץ במועד אחר, שיתואם, בהתאם לצורך.

לסיכום - הישיבה תתקיים כמתוכנן, ביום 8.8.12, בשעה 09:00, בקומה השישית של היכל המשפט בחיפה, **באולם 604**, בו יש היערכות טכנית לגביית עדות מרחוק, בעזרת וידאו. באחריות ב"כ הנתבעת לדאוג לכל הסידורים הלוגיסטיים הנחוצים, בעוד מועד. מזכירות בית-הדין תוודא שהוזמן מתורגמן מיומן לשפה האנגלית.

ניתנה היום, 24 ביולי 2012 (ה' באב תשע"ב), בהעדר הצדדים.
המזכירות תמציא העתק לבאי-כוח הצדדים, מיידית.

דלית גילה, שופטת